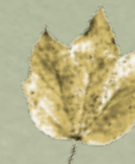

Heempark

's-Hertogenbosch Zuid

Het was de hoogste tijd om de vogels te gaan voeren. November was relatief warm en daarom vlogen er nog volop insecten die op het menu van de vogels staan. Begin december werd het kouder en moest er dus **GEVOERD** gaan worden. Ook al omdat wanneer er niet veel te vinden is in ons park de vogels elders gaan kijken of er wat te halen is.

Zodoende doen we aan "vogelklantenbinding". We haalden de diverse voedersilo's tevoorschijn en vulden die met vetbollen, strooivoer en speciaal voer voor de Putters Sijzen en ander wildzang. Ook werden er 2 pindakaas potten opgehangen onder de Eik. In totaal zijn er nu 15 voerplaatsen in het park. We zijn benieuwd naar wat er na een week opgegeten is. Dat is dan een mooie indicatie hoe groot de vogelpopulatie is in het park.

In de grote Wilg aan de kant van de Zuiderplas hangt een grote **UILENKAST**, die was door Nico onbewoonbaar verklaard. Het ding viel bijna van ellende uit elkaar. Nico heeft de kast opgemeten, een mooie nieuwe gemaakt en die opgehangen. We zijn benieuwd of de kast bewoond gaat worden.

Verder is het weer de tijd van het bladruimen.

We zijn begonnen met eerst de paden schoon te maken zodat de bezoekers fatsoenlijk kunnen lopen. Het meeste blad is al gevallen: het is dus goed bij te houden. Langs het pad bij de vijver stond een **BOOM** die door een slecht wortelstelsel en met behulp van de wind was **SCHEEF GEWAAID**.

Daarbij is hij met zijn kruin in de kruinen van andere bomen blijven hangen. Omdat de boom de goede kant ophing en geen gevaar opleverde voor bezoekers hebben we die zo een tijdje laten hangen. Dit omdat we het te druk hadden met maaien en planten. Nu werd het toch wel tijd om de boom te verwijderen. Maar dat viel nog niet mee. Eerst heeft Joop hem onder ingezaagd in de hoop dat hij verder zou vallen. Helaas bleef de boom onverstoort gewoon hangen. Daarna is de boom op ruim een meter hoog-

te doorgezaagd en is vervolgens geprobeerd hem met vereende krachten en een touw onderuit te trekken. Dat ging niet. Dus nog maar eens een ruime meter doorgezaagd en weer proberen. Uiteindelijk lukte het met 5 domme krachten (wij dus) de boom onderuit te trekken en los te krijgen van de andere bomen. We hebben de stam in grote stukken gezaagd en die met de ramenwagen naar voren gebracht. De stammen liggen nu haaks op de nieuwe heg die is geplant om zo de bezoekers te dwingen netjes op het pad te

blijven en de hoek om te slaan naar de pad achter de heideheuvel.

Omdat bijna al het blad van de Eik gevallen is op de bloemenweide hebben we een begin gemaakt met daar het **BLAD** op te **RUIMEN**. Dat mag niet te lang op het gras blijven liggen want als blad het gaat verteren tasten de stoffen die dan vrij komen het gras aan. En weer was er een lockdown vanwege de oplopende Corona besmettingen in Nederland. Je mocht alleen met 2 personen tege-

lijk buiten zijn. Dus hebben we aan onze vrijwilligers gevraagd op andere tijden te komen werken. Zodoende konden de werkzaamheden toch doorgaan en waren onze mensen blij dat ze lekker buiten konden werken. Op woensdagmiddag hebben eerst Tryntsje en Anne gewerkt om het blad op de bloemenweide af te harken. Zoals ieder jaar zie je dan bij de Hazelaars de kleine scheutjes opkomen van de sneeuwkllokjes die een nieuw begin aankondigen. Altijd een fijn moment.

GASPELDOORN

Later is Ruud gekomen om de vogelvoersilo's te vullen. Anne is tijdig gestopt en Rob heeft toen haar plaats ingenomen, ze hebben toen nog het blad op de heideheuvel rond de Eik op hopen geharkt. Joop voerde ondertussen een paar vrachten blad af. De donderdagmiddag zijn Nico en Sjef gekomen en hebben de bladhopen die er nog lagen afgevoerd. Omdat er overal zoveel Braam in het gras groeit als gevolg van het vele stikstof in

'T GOUDHAANTJE LAAT ZICH STEEDS VAKER ZIEN

de lucht heeft het bestuur besloten op een aantal plaatsen kalk te gaan strooien om de kwaliteit van de bodem te verbeteren. Schijnbaar houden Bramen niet zo van kalk. Het was zo erg dat tijdens het maaien de machine vastliep in de Braam. Op de dag voor de lockdown zijn Jan en Joop halsoverkop naar van Cranenbroek in Schijndel gereden om kalk te kopen. Rein heeft op de donderdag op een paar plaatsen een zak van 25 kilo uitgestrooid. Nu maar volgend jaar eens kijken of het helpt. Als daar geen of minder

Braam groeit en op andere plaatsen wel, is ons experiment geslaagd.

Op de derde werkmiddag was het regenachtig, toch was Joop naar het park gegaan omdat daar een paar klanten **FOTOBOKEN** op kwamen halen die al waren betaald door hen. Het gaat goed met de boekverkoop, we hebben er nu ongeveer 70 verkocht. Zelfs uit Duitsland kwam er een bestelling. Omdat Rob vlakbij woont en het even droog was kwam hij ook. Met Joop heeft hij de voederplaatsen aangevuld.

De donderdag daarna zijn Rob, Tryntsje, Rein en Joop op veilige afstand verder gegaan met het bladvrij maken van de heideheuvel. Daarbij ontdekte Rein dat er een gek (we vermoeden dezelfde van een tijdje geleden) de Brem die we hadden aangeplant had afgeknipt. Verderop waren de aangeplante Brem planten compleet uit de grond getrokken. Rein heeft ze weer terug geplant, die gek is koppig maar wij ook!!

Op de laatste werkmiddag van het jaar hebben Tryntsje, Rob, Jan en Joop de heideheuvel verder schoon gemaakt van gevallen blad. De heuvel kleurt nu weer mooi groen. Nu moet het nog rond de vijver bladvrij worden gemaakt. Hopelijk mogen we weer spoedig gezamenlijk werken, dan zal dit zo gedaan zijn. Ondanks het vreemde jaar dat we hebben gehad met veel uitval van werkmiddagen hebben we het **PARK TOCH IN GOEDE IN CONDITIE** weten te houden. Als het dan niet te heet en te droog zal gaan worden volgend jaar, gaat het er weer prachtig uitzien. Als dank voor hun inzet hebben alle 11 vrijwilligers een attentie gekregen. Helaas konden er dit 60-jarig jubileum jaar geen excursies of andere leuke dingen worden gedaan. Met deze attentie willen we het jaar positief afsluiten.

Als trouwe lezer van deze nieuwsbrief
wensen wij u
alle goeds, geluk en gezondheid
zodat u in staat blijft
te kunnen genieten
van alles wat groeit en bloeit.

Tekst: Joop Neefs
Foto's en layout: Tineke van Wegberg
Reacties: heempark.nieuwsbrief@gmail.com
www.heempark-s-hertogenbosch.nl
facebook: Heempark Den Bosch-Zuid

JAARVERSLAG 2020

Bestuur

Het bestuur van Stichting Heempark 's-Hertogenbosch bestaat uit: voorzitter Jan Aantjes, Rein Heessels secretaris en Joop Neefs penningmeester, en is dit jaar uitgebreid met de dames Tineke van Wegberg en Tryntsje van Vessem. Zij verzorgen de website, facebook, nieuwsbrief, PR, educatie voor scholen en de contacten met het IVN.

Vrijwilligers

Dit jaar hebben we van twee vrijwilligers afscheid moeten nemen: Ankie Enders die vanwege gezondheidsredenen is gestopt en Piet Vijgenboom die vanwege een ernstige ziekte is overleden. Het waren beiden voortreffelijke vrijwilligers die trouw kwamen en goed meewerkten. We zullen ze missen! Gelukkig heeft in het voorjaar Anne van Mulken zich als vrijwilliger aangemeld. Zij kwam ons via het IVN op het spoor. In het najaar meldde Rob Laas zich als vrijwilliger. Hij is een buurtbewoner die ons park regelmatig bezoekt. Momenteel hebben we 11 vrijwilligers die voor de effectiviteit van de werkzaamheden en voor de onderlinge band alleen op de woensdagmiddag het park komen onderhouden.

Publiciteit

Zoals reeds aangegeven wordt deze voortaan structureel verzorgd door Tineke van Wegberg en Tryntsje van Vessem. De maandelijkse nieuwsbrief wordt geschreven door Joop Neefs waarna deze wordt gecorrigeerd door Tryntsje van Vessem en aangevuld met foto's door Tineke van Wegberg die ook de lay out doet.

Activiteiten

Door de Corona-pandemie en de daarmee samenhangende beperkende maatregelen konden veel activiteiten geen doorgang vinden,

zoals de Open dag op 24 mei, de viering van het 60-jarig jubileum in aanwezigheid van de burgemeester en verschillende instanties (IVN, Waterschap, Staatsbosbeheer) waarmee onze Stichting een relatie onderhoud. Ook een aantal werkdagen vielen uit.

Op de woensdagmiddagen is er door de vrijwilligers in totaal ca.800 uur gewerkt.

Er is 6x vergaderd door het bestuur.

Meer dan andere jaren ontving het park bezoekers. Schatting: in totaal zijn er ca.10.000 bezoekers in het park geweest waarvan dezelfde bezoekers meerdere keren om het park in de verschillende seizoenen te zien.

NI-Doet kon dit jaar niet doorgaan vanwege de Corona maatregelen.

Er zijn dit jaar geen excursies geweest met onze vrijwilligers, ook kon het bestuur de vrijwilligers geen etentje aanbieden als dank voor hun inzet. Dit alles door de Corona maatregelen.

Met de bijdrage van de Gemeente konden prachtige fotoboeken worden gedrukt ter gelegenheid van ons 60-jarig bestaan. Alle foto's in het boek zijn in ons park gemaakt door onze vrijwilligster/ bestuurslid en fotografe Tineke van Wegberg. De boeken zijn te koop en er zijn er nu ca. 80 verkocht. Niet alleen in 's-Hertogenbosch. Daardoor krijgt het Heempark steeds meer bekendheid.

De kruidentuin wordt bijgehouden door twee vrijwilligers. Ook dit jaar zijn er keukenkruiden aangeschaft en ingeplant. Bezoekers mogen wat verse kruiden plukken en meenemen.

Er komen natuurliefhebbers in het park om waarnemingen te doen, o.a. IVN-werkgroepen op het gebied van vogels, paddenstoelen en de flora. In totaal zijn er nu 917 soorten dieren en planten in het park waargenomen.

De ca.40 aanwezige nestkasten zijn schoon-gemaakt, gerepareerd of vervangen. Er is vastgesteld dat ca. 70% bewoond is geweest. Verder hangen er 20 vleesmuiskasten die ook door ons zijn schoongemaakt of gerepareerd.

Een vrijwilliger maakt indien nodig ook nieuwe nestkasten. Dit jaar heeft er voor het eerst koppel Sperwers in ons park gebroed en jongen gekregen. Hoeveel precies is niet bekend. Langs de waterkant zijn weer Beverknaagsporen gevonden, ze verblijven dus in de omgeving van het park.

Mede dankzij de vaste bijdrage van de Gemeente beschikken we over goed mechanisch gereedschap en wordt het handgereedschap regelmatig aangevuld of vernieuwd. Ook kon er zaai en plantgoed worden aangeschaft.

Beheeractiviteiten en biodiversiteit

Om de biodiversiteit te bevorderen zal komend jaar het maaiplan worden aangepast. Om meer licht te krijgen op de bodem zijn er in het voorjaar ca 25 grote Esdoorns verwijderd door firma van den Biggelaar Groen. Het maaisel en een deel van het gevallen blad worden nog steeds handmatig uit het park verwijderd om de bodem te versralen en daarmee de soortenrijkdom te vergroten. Totaal wordt er ongeveer 8000 kilo per jaar verwijderd. Het een van de minder aangename werkzaamheden, bovendien zwaar werk maar: noodzakelijk.

Regelmatig zijn er Braam, Klimop, Brandnetel en opgeschoten Esdoorns verwijderd om wildgroei tegen te gaan. Door ons zijn er ca. 8 dode bomen verwijderd die een gevaar vormden voor de bezoekers, ze kunnen immers zomaar omvallen. Tevens is er gemaaid om de graspaden begaanbaar te houden en rond de jonge aanplant om die meer groeimogelijkheden te bieden.

Het vandalisme en de hoeveelheid afval namen toe, daarom zijn alle zitbanken verwijderd. Dit heeft tot een positief resultaat geleid. Er is nauwelijks nog sprake van vandalisme in het park. Ook zijn er geen Bierdrinkers meer in het park. De bezoekers voelen zich nu veiliger.

In de winterperiode worden de vogels gevoerd op 15 voederplaatsen om de vogelstand op peil te houden. Daarom komen er regelmatig vogel-liefhebbers naar het park om bijzondere vogels te observeren.

Er is dit jaar extra gezaaid op de bloemenweide en langs de vijver, helaas waarschijnlijk door het erg droge weer was er niet zoveel van te merken.

Door de hoge stikstof concentratie in de lucht groeit er in de grasdelen steeds meer Braam, om dit tegen te gaan is er op verschillende plaatsen kalk gestrooid om de bodem te verbeteren. We gaan het resultaat komend jaar monitoren. In het voorjaar is het slot van de container door onbekenden opengemaakt en zijn er een accu-boormachine, een kettingzaag en een generator gestolen. Er is een ander slot gekocht en aangifte gedaan bij de politie. Het genoemde gereedschap is vervangen.

Het park is dit jaar door ons zelf gemaaid. Daarbij ging de balkmaaier halverwege stuk en kon niet meer gerepareerd worden. Er is een goede

nieuwe maaier aangeschaft met een maaibalk van 90 cm.

In het najaar zijn er op verschillende plaatsen in het park planten en bomen door ons aangeplant zoals Wilde Kardinaalsmuts, Rode Kornoelje, Gelderse Roos, Liguster, Bosaalbes Ribes en jonge boompjes Zoete Kers en Wilde Appelboom. Ook is er een dubbele heg van 25 meter geplant met Roos, Zuurbes, Meidoorn en Sleedoorn. Doel is o.a. dat de vruchten hiervan meer vogels zullen trekken.

*Namens het bestuur van de Stichting Heempark 's-Hertogenbosch Zuid
Joop Neefs-penningmeester*

